

VR 2018 2007 DOC.0927/4

VERSLAG AAN DE VLAAMSE REGERING

Toelichting

- het invoeren van een verbod op het gratis uitdelen van lichte plastic draagtassen voor eenmalig gebruik;

- het toevoegen van voorwaarden voor het gebruik van cateringmateriaal;

- het toevoegen van voorwaarden voor het gebruik van kunststoffen afvalzakken;

Artikel 58 voegt een nieuwe onderafdeling 5.3.11 toe met betrekking tot de voorwaarden voor het gratis uitdelen van lichte plastic draagtassen voor eenmalig gebruik. Tegen 27 november 2016 moest de Europese Richtlijn 2015/720 van het Europees Parlement en de Raad van 29 april 2015 tot wijziging van Richtlijn 94/62/EG betreffende de vermindering van het verbruik van lichte plastic draagtassen, worden omgezet. Deze richtlijn beoogt het verminderen van het gebruik van “lichte plastic draagtassen” voor eenmalig gebruik. Specifiek ligt de focus op draagtassen met een wanddikte van minder dan 50 micron en meer dan 15 micron. Deze draagtassen vertegenwoordigen de overgrote meerderheid van het totaal aantal in de Unie verbruikte plastic draagtassen en worden ook minder vaak dan dikkere plastic draagtassen opnieuw gebruikt. Bijgevolg worden de lichte plastic draagtassen sneller afval en komen ze vanwege hun geringe gewicht vaker als zwerfvuil in het milieu terecht. De Richtlijn laat toe dat de lidstaten zelf de maatregelen kiezen om de verplichte doelstellingen te halen. De doelstellingen bestaan erin om het verbruik te beperken tot 90 draagtassen per persoon per jaar tegen 2019 en 40 draagtassen tegen 2025 en/of om gratis lichte plastic draagtassen te verbieden tegen 31 december 2018. Er bestaan nog geen gevalideerde cijfers voor het gebruik van lichte plastic draagtassen in Vlaanderen, maar voorlopige cijfers geven aan dat het huidige verbruik waarschijnlijk hoger ligt dan 90 draagtassen per persoon. Een gefaseerde afbouw van lichte plastic draagtassen door middel van een vrijwillig actieplan is moeilijk afdwingbaar en biedt geen zekerheid dat we de doelstelling van 2025 halen. Een bijkomend nadeel is dat niet alle verkooppunten gebonden zijn door zo’n actieplan. Met een verbod op het gratis uitdelen wordt daarentegen verzekerd dat ieder verkooppunt gebonden is aan dezelfde verplichting. Om in lijn te blijven met de andere gewesten, wordt voorgesteld om in Vlaanderen een totaalverbod op het gratis uitdelen van lichte plastic draagtassen in de distributie in te voeren. Zo sluiten we ook aan bij het verbod dat reeds in het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest en het Waalse Gewest is ingevoerd. Aangezien het verbieden van lichtere zakjes (van minder dan 15 micron) leidt tot meer voorverpakkingen (wat niet beter is voor het milieu), wordt de scope van het verbod beperkt tot de lichte plastic draagtassen zoals gedefinieerd in de Europese Richtlijn. Het blijft echter belangrijk te kiezen voor alternatieven die vanuit ecologisch oogpunt wenselijk zijn. Op dit moment wordt niet geopteerd om uitzonderingen op het verbod te voorzien. Gezien biobased of composteerbare zakjes het probleem van zwerfvuil niet zullen oplossen en er belangrijke aandachtspunten zijn wat betreft de sorteerbodschap, inzameling en eindverwerking, zijn uitzonderingen voor deze nog niet opportuun. Het blijven overigens plastic wegwerpzakjes. Evenzeer vallen plastic wegwerpzakjes met een aandeel gerecycleerde materialen hoe dan ook steeds onder de definitie van de Europese Richtlijn. Eveneens wordt een 'shift' naar duurdere papieren zakken beter vermeden want dit veroorzaakt meer milieu-impact. Sensibilisering en communicatie blijft daarom noodzakelijk. Verder moet voldoende tijd gegeven worden aan de sector om zich voor te bereiden op de ingang van een verbod en eventuele voorraden weg te werken. Daarom dat in het nieuwe artikel 5.3.11.2 het

gebruik van reeds aangekochte voorraden van lichte plastic draagtassen voor de inwerkingtreding van dit artikel nog toegelaten tot 6 maanden na de inwerkingtreding van het verbod.

Artikel 59 voegt een nieuwe onderafdeling 5.3.12 toe met betrekking tot de voorwaarden voor het gebruik van cateringmateriaal. De milieu-impact van evenementen is aanzienlijk. Jaarlijks vinden zo'n 400 muzikfestivals plaats in Vlaanderen, goed voor meer dan 7 miljoen bezoekers. Daarnaast worden in elke gemeente jeugdevenementen, sportwedstrijden, braderies of stadsfeesten, cultuur- en kerstmarkten en fuiven georganiseerd. Het groeiend fenomeen van publieke activiteiten en evenementen, zowel indoor als outdoor, brengt op positieve wijze veel mensen bij elkaar, maar zorgt voor steeds meer milieudruk. Een belangrijke factor hierin wordt veroorzaakt door de toenemende mobiliteit. Vele mensen nemen de wagen om de evenementen te bereiken. En aangezien het om tijdelijke gebeurtenissen gaat, zijn vaak weinig vaste voorzieningen aanwezig waardoor heel veel moet aangevoerd worden over de weg (catering, toiletten, tenten, podia). Een ander deel van de milieudruk wordt veroorzaakt door de gebruikte cateringmaterialen die een heel korte gebruiksfase kennen vooraleer ze afval worden. Er wordt namelijk vooral geconsumeerd uit wegwerprecipiënten op evenementen. Dranken worden geserveerd in plastic wegwerpbekertjes of wegwerpverpakkingen, voedsel wordt vaak aangeboden in plastic wegwerpbakjes of -bordjes, vergezeld van plastic wegwerpbestek. Artikel 5.2.12.1 stelt een verbod in om drank te serveren in drankverpakkingen voor eenmalig gebruik, tenzij de eventorganisator een systeem opzet dat garandeert dat minstens 95% van deze drankverpakkingen op het event gescheiden worden ingezameld. Naast een lagere milieu-impact, minder afval en propere terreinen, zal het invoeren van een dergelijk verbod op evenementen ervoor zorgen dat er minder zwerfvuil wordt gegenereerd in de omgeving van het event zelf. Dit wordt nu namelijk als erg storend ervaren door omwonenden. Het verbod gaat in vanaf 1 januari 2020 zodat de overgangsfase ruim genoeg is om zich anders te organiseren. Artikel 5.3.12.2 stelt een verbod in voor het gebruik van cateringmateriaal voor eenmalig gebruik door Vlaamse overheden en lokale besturen in eigen werking of door hen georganiseerde evenementen vanaf 1 januari 2020. We zien de laatste jaren bij Vlaamse overheden en lokale besturen een trend naar het omschakelen van herbruikbare naar wegwerprecipiënten bij het aanbieden van eten en drinken. Waar vroeger koffies werden gedronken in porseleinen tassen, staan nu kartonnen wegwerpbekers voor eenmalig gebruik bij de automaten. Ook water of frisdranken worden steeds vaker in plastic wegwerpbekertjes aangeboden. Aangezien de Vlaamse overheden en lokale besturen een voorbeeldfunctie hebben, willen we hen verbieden eenmalig cateringmateriaal te gebruiken. Zij hebben alle faciliteiten om te blijven kiezen voor herbruikbare producten. Daarom wordt voorgesteld een verbod in te voeren op het gebruik van cateringmateriaal voor eenmalig gebruik, zoals eenmalige bekers, bestek en borden, geheel of gedeeltelijk bestaande uit plastic vanaf 1 januari 2020. Onder "gedeeltelijk" wordt verstaan dat niet-plastic materialen die bijvoorbeeld zijn gelamineerd met plastic of daar onlosmakelijk mee zijn verbonden, ook onder het verbod vallen. Aangezien politiereglementen het gebruik van glas op evenementen niet toelaten omwille van de veiligheid kan het introduceren van herbruikbare bekers uit harde plastics een oplossing bieden voor het serveren van de dranken. Maaltijden en hapjes kunnen, afhankelijk van het soort evenement, aangeboden worden in porselein, herbruikbare harde plastics of cateringmateriaal geproduceerd uit hernieuwbare bronnen als papier en karton, palmblederen, hout,... De minister kan nadere bepalingen voorzien die toelaten dat er voor specifieke types cateringmateriaal in bepaalde gevallen wordt afgeweken van bovenstaande verbodsbepalingen op voorwaarde dat kan worden gemotiveerd dat het betreffende verbod niet in het betreffende geval niet zou leiden tot milieuwinst.

Artikel 60 voegt een nieuwe onderafdeling 5.3.13 toe met betrekking tot de voorwaarden voor het gebruik van kunststoffen afvalzakken. Meer gescheiden inzameling voor recycling betekent ook dat er moet gezorgd worden voor voldoende afzet van gerecycleerde materialen. Daarom wordt hier voorgesteld om het gebruik van afvalzakken uit niet gerecycleerde kunststof te verbieden. Er is een aanbod op de markt van afvalzakken die voor het grootste gedeelte uit gerecycleerd materiaal bestaan. Er zijn zelfs afvalzakken op de markt die voor 100% uit gerecycleerde materialen bestaan. Daarom wordt een verbod ingesteld op het gebruik van afvalzakken die niet voor 80% uit gerecycleerd materiaal bestaan vanaf 1 januari 2020. Vanaf 1 januari 2025 wordt enkel nog het gebruik toegestaan van afvalzakken uit 100% gerecycleerd materiaal. Op dit verbod worden een aantal uitzonderingen voorzien. Zo is er voldoende tijd voor de industrie om de nodige investeringen te doen en de nodige certificeringsmechanismen uit te werken.